

Księgowość w organizacji pozarządowej

12 grudnia 2019 r.

Księgi rachunkowe

Podmioty zobowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości:

1) osoby prawne:

- stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS,
- kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe,
- kościelne osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą,
- spółdzielnie socjalne,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółki akcyjne;

2) jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, np. stowarzyszenia zwykłe

Kto może prowadzić księgi rachunkowe?

jednostka – organizacja pozarządowa

- księgowy/a zatrudniony/a na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia
- członek zarządu
- wolontariusz

zewnątrzny podmiot – biuro rachunkowe

Prowadzenie ksiąg rachunkowych poza jednostką

W przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych poza siedzibą jednostki lub miejscem sprawowania zarządu kierownik jednostki (zarząd organizacji) jest obowiązany:

- 1) powiadomić właściwy urząd skarbowy o miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych w terminie 15 dni od dnia ich wydania,
- 2) zapewnić dostępność ksiąg rachunkowych i dowodów księgowych uprawnionym organom zewnętrznej kontroli lub nadzoru w siedzibie jednostki lub w miejscu sprawowania zarządu albo w innym miejscu za zgodą organu kontroli lub zarządu.

W celu powiadomienia urzędu skarbowego o prowadzeniu ksiąg rachunkowych poza jednostką należy złożyć we właściwym urzędzie skarbowym zgłoszenie aktualizacyjne na formularzu NIP-8.

Uproszczona ewidencja
przychodów i kosztów

Podmioty uprawnione do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów

Organizacje pozarządowe, z wyłączeniem spółek kapitałowych, oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego mogą prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, w przypadku gdy:

- 1) działają w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 2) nie prowadzą działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców;
- 3) nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego;

4) osiągają przychody wyłącznie z:

- a) działalności nieodpłatnej pożytku publicznego z tytułu składek członkowskich, darowizn, zapisów, spadków, dotacji, subwencji, przychodów pochodzących z ofiarności publicznej,
- b) działalności odpłatnej pożytku publicznego z tytułu sprzedaży towarów i usług,
- c) tytułu sprzedaży, najmu lub dzierżawy składników majątkowych,
- d) tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, tworzonych na tych rachunkach;

5) w roku poprzedzającym rok wyboru prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów osiągnęły przychody wyłącznie z tytułów, o których mowa w pkt 4, w wysokości nieprzekraczającej 100 000 zł.

Przepisu dot. wielkości przychodów nie stosuje się w roku, w którym organizacja rozpoczęła działalność.

Decyzję w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów podejmuje organ zatwierdzający w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości.

Zawiadomienie o wyborze prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów

O wyborze prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów należy powiadomić naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym w terminie:

- 1) do końca pierwszego miesiąca roku podatkowego, w którym organizacja rozpoczyna prowadzenie ewidencji;
- 2) 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności, jeżeli organizacja rozpoczęła działalność w trakcie roku.

Zawiadomienie dotyczy także lat następnych – nie trzeba co roku składać nowego.

Zawiadomienie o zaprzestaniu prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów

Organizacja jest zobowiązana powiadomić naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym w terminie 14 dni od końca ostatniego miesiąca roku podatkowego, w którym prowadzi uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, o:

- 1) rezygnacji z prowadzenia tej ewidencji;
- 2) niespełnieniu warunków uprawniających do jej prowadzenia.

Zbiory tworzące uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów

Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów obejmuje zbiory zapisów, obrotów (sum zapisów), które tworzą:

- 1) zestawienie przychodów i kosztów;
- 2) zestawienie przepływów finansowych;
- 3) karty przychodów pracownika;
- 4) wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z prowadzoną działalnością.

Działalność organizacji pozarządowych

Rodzaje działalności prowadzonej przez organizacje pozarządowe

Działalność pożytku publicznego

- 1) działalność nieodpłatna pożytku publicznego
- 2) działalność odpłatna pożytku publicznego

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Działalność gospodarcza

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców

Działalność pożytku publicznego

Działalnością pożytku publicznego jest **działalność społecznie użyteczna** prowadzona przez organizacje pozarządowe **w sferze zadań publicznych**.

Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielnie socjalne;
- 4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Działalność nieodpłatna pożytku publicznego

Działalnością nieodpłatną pożytku publicznego jest działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie **w sferze zadań publicznych** za które **nie pobierają wynagrodzenia**.

Podstawowe źródła finansowania działalności nieodpłatnej pożytku publicznego:

- 1) dotacje z Budżetu Państwa lub Jednostek Samorządu Terytorialnego (np. Urzędów Gminy, Urzędów Marszałkowskich);
- 2) darowizny od osób fizycznych i osób prawnych;
- 3) składki członkowskie (dotyczy tylko stowarzyszeń);
- 4) zbiórki publiczne, spadki, zapisy.

Działalność odpłatna pożytku publicznego

- 1) **działalność prowadzona** przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, **w sferze zadań publicznych**, za które **pobierają one wynagrodzenie**;
- 2) sprzedaż wytworzonych towarów lub świadczonych usług w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, lub
 - b) integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- 3) sprzedaż przedmiotów darowizny

**Przychód z działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie
prowadzeniu działalności pożytku publicznego**

**Składki członkowskie nie mogą być zapłatą za sprzedane towary lub
usługi**

Warunki prowadzenia działalności odpłatnej pożytku publicznego

- 1) Brak zysku: wynagrodzenie za świadczone usługi lub sprzedane towary w odniesieniu do działalności **danego rodzaju** nie może być wyższe od kosztów tej działalności.
- 2) Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej zatrudnionej przy wykonywaniu działalności odpłatnej pożytku publicznego nie może przekroczyć limitu wskazanego w ustawie.

Działalność odpłatna pożytku publicznego - brak zysku

$$\text{Zysk} = \text{przychód} - \text{koszty}$$

Przychody to pieniądze, które organizacja dostaje za sprzedane towary lub usługi

Koszty to pieniądze, które organizacja musi wydać, żeby wykonać usługę (np. przeprowadzić szkolenie, zorganizować wycieczkę) lub wytworzyć wyrób (np. ozdoby choinkowe).

PRAWIDŁOWO

$$\text{Przychody} = \text{Koszty}$$

Przychody są równe kosztom – brak zysku

$$\text{Przychody} \leq \text{Koszty}$$

Przychody są niższe niż koszty – strata

NIEPRAWIDŁOWO

$$\text{Przychody} \geq \text{Koszty}$$

Przychody są wyższe niż koszty – powstał zysk

Działalność odpłatna pożytku publicznego - przeciętne miesięczne wynagrodzenie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy - za okres tego zatrudnienia, nie może przekroczyć 3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. wyniosło **4 852,29** zł.

W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby zatrudnionej przy wykonywaniu działalności odpłatnej pożytku publicznego nie może przekroczyć **14 556,87** zł ($4\,852,29 \text{ zł} \times 3$).

Działalność odpłatna pożytku publicznego - brak zysku

Przykład 1

Stowarzyszenie Szczęśliwy Senior działające na rzecz osób starszych chce zorganizować w ramach działalności odpłatnej pożytku publicznego dwudniowe szkolenie z obsługi komputera dla 10 seniorów.

Żeby ustalić, ile każdy z uczestników będzie musiał zapłacić za udział w szkoleniu, należy wcześniej podsumować wszystkie koszty związane ze szkoleniem.

Kalkulacja kosztów - dwudniowe szkolenie z obsługi komputera dla seniorów

Pozycje kosztów	Kwota
Wynagrodzenie trenera prowadzącego szkolenie (100 zł x 8 godz. x 2 dni)	1 600,00
Wynajem sali komputerowej w szkole (50 zł x 8 godz. x 2 dni)	800,00
Obiady (2 obiady x 10 osób x 25 zł)	500,00
Wynagrodzenie osoby odpowiedzialnej za organizację oraz obsługę szkolenia	200,00
Razem	3 100,00

Kalkulacja przychodów – dwudniowe szkolenie z obsługi komputera dla seniorów

Łączne koszty szkolenia: 3 100,00 zł

Liczba uczestników: 10 osób

Koszty szkolenia przypadające na 1 uczestnika: 310,00 zł ($3\ 100,00\ \text{zł} / 10\ \text{osób}$).

Opłata za udział w szkoleniu 1 osoby: 310,00 zł

Przychód: 3 100,00 zł ($310,00\ \text{zł} \times 10\ \text{osób}$)

Zysk: 0,00 zł

Przykład 2

Fundacja Wolontariusz zajmująca się wspieraniem wolontariatu chce zorganizować w ramach działalności odpłatnej pożytku publicznego ośmiogodzinne warsztaty dla 20 wolontariuszy. Wynagrodzenie trenera zostanie sfinansowane z opłat pobranych od uczestników, a zakup materiałów warsztatowych zostanie sfinansowany ze środków własnych Stowarzyszenia (z otrzymanych wcześniej darowizn).

Kalkulacja kosztów – warsztaty dla wolontariuszy

Pozycje kosztów	Kwota
Wynagrodzenie trenera prowadzącego warsztaty (80,00 zł x 8 godz.)	640,00
Wynajem sali (stowarzyszenie dysponuje własną salą)	0,00
Zakup materiałów na warsztaty (papier, pisaki, kredki, ołówki itp.)	100,00
Razem	740,00

Kalkulacja przychodów – warsztaty dla wolontariuszy

Łączne koszty warsztatów: 740,00 zł

Koszty finansowane z opłat od uczestników: 640,00 zł

Koszty finansowane ze środków własnych: 100,00 zł

Liczba uczestników: 20 osób

Opłata za udział w warsztatach 1 uczestnika: 32,00 zł ($640,00 \text{ zł} / 20 \text{ osób}$)

Zysk (strata): -100,00 zł ($640,00 \text{ zł} - 740,00 \text{ zł}$)

Fundacja Wolontariusz poniosła stratę na działalności odpłatnej pożytku publicznego.

Sprawozdawczość organizacji pozarządowych

Sprawozdanie finansowe

Elementy sprawozdania finansowego

- bilans
- rachunek zysków i strat
- informacja dodatkowa obejmująca wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia

Wzory sprawozdania finansowego

- zgodny z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości (podstawowy dla organizacji pozarządowych)
- zgodny z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości (fakultatywny dla organizacji pozarządowych)

Sporządzenie i zatwierdzanie sprawozdań finansowych

Kto
sporządza?

wszystkie organizacje pozarządowe prowadzące księgi rachunkowe na podstawie ustawy o rachunkowości

Kto
podpisuje?

osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych,

kierownik jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy – wszyscy członkowie tego organu

Kto
zatwierdza?

organ zatwierdzający, który zgodnie ze statutem jest uprawniony do zatwierdzania sprawozdania finansowego (np. walne zebranie członków w stowarzyszeniu lub rada fundacji)

Postać sprawozdań finansowych

Sprawozdanie finansowe sporządza się w postaci elektronicznej oraz opatruje kwalifikowalnym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Obowiązek ten dotyczy wszystkich organizacji pozarządowych prowadzących księgi rachunkowe.

Organizacje wpisane do rejestru przedsiębiorców KRS

w strukturze logicznej oraz formacie udostępnionym w BIP na stronie urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych

Organizacje niewpisane do rejestru przedsiębiorców KRS

w jednym z następujących formatów: txt, rtf, pdf, xps, odt, ods, odp, doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, csv, jpg, tif, gif

albo

w strukturze logicznej oraz formacie udostępnionym w BIP na stronie urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych

Przesyłanie sprawozdań finansowych do właściwych urzędów

Organizacje wpisane do rejestru przedsiębiorców KRS

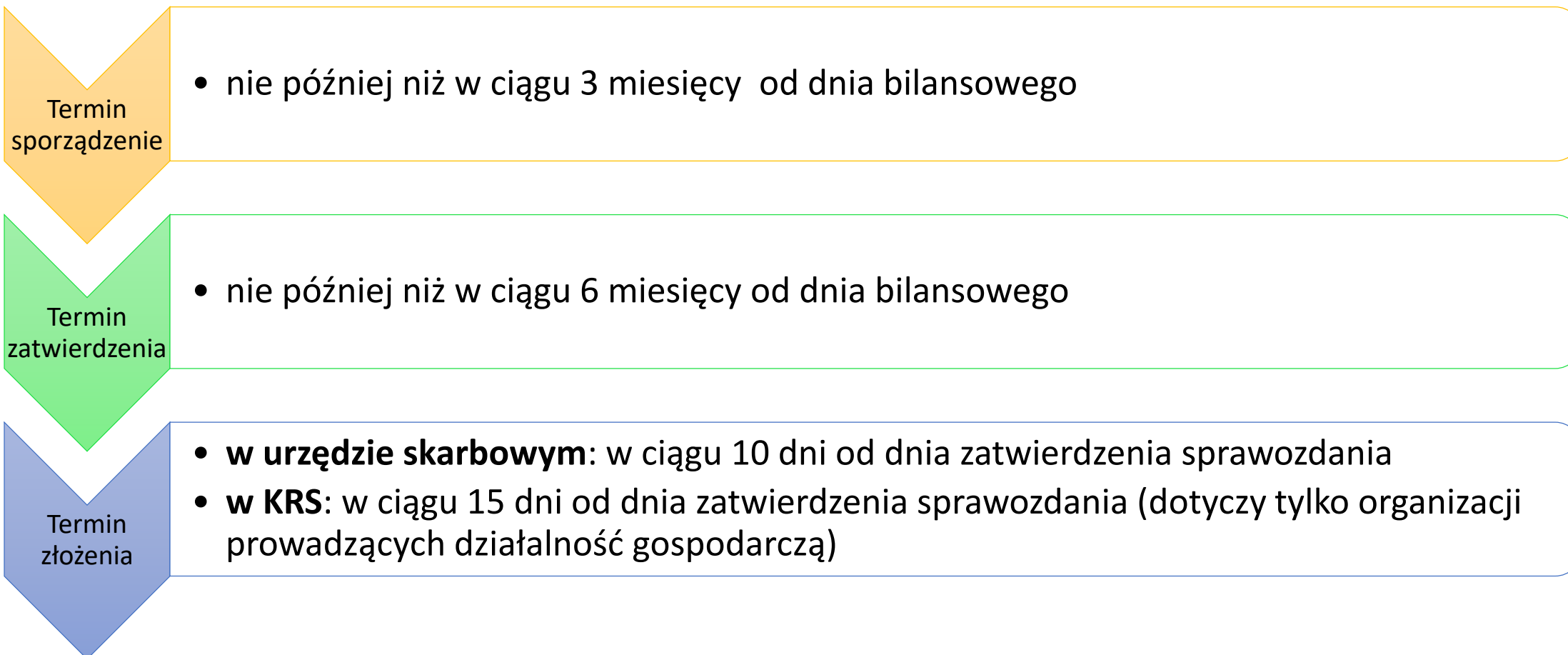
Krajowy Rejestr Sądowy – przez stronę ekrs.ms.gov.pl

Organizacje niewpisane do rejestru przedsiębiorców KRS

Właściwy urząd skarbowy:

- przez elektroniczną skrzynkę podawczą za pomocą ePUAP
- doręczenie na informatycznym nośniku danych, np. płycie CD, DVD lub pendrive

Ważne terminy dotyczące sprawozdań finansowych

Sprawozdawczość organizacji pożytku publicznego

Organizacje pozarządowe posiadające status organizacji pożytku publicznego sporządzają następujące sprawozdania:

- 1) sprawozdanie finansowe, na zasadach określonych w ustawie o rachunkowości;
- 2) sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ogłaszania sprawozdań organizacji pożytku publicznego

1. Organizacje pożytku publicznego podają sprawozdanie finansowe i merytoryczne do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tymi sprawozdaniami przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej oraz
2. zamieszczają sprawozdanie finansowe i merytoryczne na stronie Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie:
 - 1) do 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie, lub
 - 2) do 30 listopada roku następującego po roku, za który jest składane sprawozdanie, jeżeli rok obrotowy organizacji nie jest rokiem kalendarzowym.

Dziękuję za uwagę

**Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych
„TŁOK”**

ul. Sukiennicza 6/2, 87-100 Toruń
tel.: 56 655 50 22
e-mail: finanse.uslugi@tlok.pl